

نشست صد و چهارم – جمع بندی سوره مبارکه قلم

بسم الله الرحمن الرحيم

در رابطه با سوره قلم صحبت کردیم، نکات دیگری هم آقای دکتر فرمودند و چند پیشنهاد برای کار تحقیقاتی هم دادند که خیلی کار می‌شود انجام داد. در رابطه با سوره قلم هم حرفم را زدم و هم بسیار حرف‌ها ماند که نزدیم؛ همه سوره‌ها به همین شکل، با ناگفته‌های بسیار، تمام می‌شوند. اگر که فرصت کردید و در سوره بیشتر غور کردید، قطعاً جلسه آینده برای ارائه دوستان یا طرح سوال، گفتگو و بحث امکان‌ش وجود دارد. ما اصراری بر قرآن‌پیمایی و اینکه سریع از یک سوره به سوره دیگری برویم، نداریم.

خدا را شکر می‌کنیم که توفیق داشتیم امسال در محضر سوره‌های ص، ق، یس، مریم، طه و قلم بودیم. این سوره‌های باعظمتی بودند؛ سوره‌های ذکر، بیدار شدن و قلب. انشالله خداوند به برکت این سوره‌های باکرامت، قلبمان را زنده و ما را از مومنین حقیقی و متخلق به اخلاق محمدی کند. انشالله که توفیق داشته باشیم یک دینداری حقیقی و همه‌جانبه‌ای داشته باشیم که دیگران را با رفتارمان دعوت کنیم.

ارتباط قسم ابتدای سوره قلم

یک نکته‌اش را آقای دکتر فرمودند که اگر با سوره علق در نظر بگیرید، ارتباط جریان علم با این سوره مشخص می‌شود. نکته دیگر، در علم لغت «قلم» را به «واسطه‌ها» می‌گویند. اخلاق از نظر کارکردش در انسان حکم قلم را دارد؛ چون شما هر عملی که می‌خواهید انجام دهید، از وساطت اخلاقتان می‌گذرد. شما وقتی خوش‌اخلاق هستید، حتی در مواجهه با صحنه‌های بد نیز رفتاری متأثر از اخلاق خوبت انجام می‌دهی. لذا اخلاق مثل قلم سرنوشت آدم را می‌نویسد.

نکته‌ای در باب داستان اصحاب باغ در سوره قلم

درست است که شنیده‌ایم در این دنیا اعمالمان را برایمان می‌نویسند ولی در داستان اصحاب باغ، این افراد نیت کردند و باغشان سوخت. البته خدا به آن‌ها لطف کرد که نتوانستند عمل را انجام دهند. اما کسی فکر نکند نیت‌های بد در عالم اثر ندارد، ما باید روی «نیت»‌هایمان کار کنیم. اصطلاح قرآنی‌اش «فعل» است؛ فعل شامل نیت، دغدغه‌ها، انگیزه‌ها و... است. البته عمل خیلی جدی است و برای اصلاح نیت نیز بهترین راه «عمل» است. بسیاری از آیات و روایات برای اصلاح نیت‌ها و افعال ما آمده است.

اساساً اخلاق نیز در حوزه فعل است و نه عمل. اصل اخلاق ریشه در فعل دارد و در عمل خودش را نشان می‌دهد. خدا انشالله افعال و اعمال ما را صادقانه قرار بدهد. ما خیلی وقت‌ها عملمان صادق است ولی فعلمان صادق ندارد. چرا؟ اشکالی ندارد و باید رویش کار کنیم. همین که عملمان را منطبق با حق کنیم، بسیار کمک می‌کند؛ ولی خوشا آن روزی را که فعلمان نیز با حق منطبق باشد و آن چیزی را دوست داشته باشیم که خداوند دوست دارد، از آن چیزی بدش بیاید که خدا بدش می‌آید؛ میلش با خدا یکی شود.

خداوند به برکت این سوره مبارکه، افعال ما را با خودش منطبق کند و ما را از صدیقین خودش قرار دهد و انشالله بتوانیم پرچمدار دینداری درستِ خوبِ دوست‌داشتنی در عالم باشیم به برکت صلواتی بر محمد و آل محمد.

اللهم صل علی محمد و آل محمد و عجل فرجهم